

Uppföljning av examenstillstånd

Fungerar tillstånden som det var tänkt?

Uppföljning av examenstillstånd. Fungerar tillstånden som det var tänkt?

Rapport 2025:8

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2025

Författare: Nils Olsson

Diarienummer: 42-00073-25

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning	5
Varför följa upp examenstillstånd?	5
Omfattning och avgränsning	6
Frågeställningar	8
Resultat.....	9
Utbildning på forskarnivå: doktorander på samtliga utbildningar	9
Utbildning på grund- och avancerad nivå: studenter registrerade på 26 av 27 utbildningar.....	10
Hur ser söktrycket till de nystartade utbildningarna ut?	11
Kvarvaro på utbildningarna	13
Prestationsgrad på utbildningarna.....	14
En mindre del av examenstillstånden används inte i nuläget (hösten 2024)	16
Avslutning.....	16
Bilaga 1	17

Sammanfattning

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) prövar varje år ansökningar om examenstillstånd. Tillståndsprövning är en resurskrävande process för ansökande lärosäte, för UKÄ och för de kvalificerade bedömare som deltar. Det är av vikt att följa upp hur beviljade tillstånd används av lärosätena. I denna rapport har samtliga beviljade examenstillstånd beslutade från och med år 2018 till och med år 2023 följts upp. Som underlag för uppföljningen har registerdata samt lärosätenas egna information på webbplatser använts.

Uppföljningen visar att av samtliga 39 beviljade tillstånd har 38 lett till att utbildningar startats inom tillståndet i fråga någon gång under aktuell period.

En mer detaljerad analys visar att det överlag finns en hög grad av överensstämmelse mellan planerat antal platser i ansökan och registrerade studenter vid utbildningsstart. För utbildningar som leder till yrkesexamina är studenternas kvarvaro och prestationsgrad, med några undantag, likvärdig med samma mått för jämförbara utbildningar. Det finns stor variation i ansökningarna vad gäller ansökta ämnen och ansökande lärosätes karakteristika. Det motsvaras i resultaten av en variation vad gäller söktryck till utbildningarna.

En ytterligare nulägesbild över utbildningarna hösten 2024 visar att en handfull utbildningar i underlaget har pausats nyligen. Ytterligare uppföljning behövs kring dessa. Det statistiska underlaget i denna rapport pekar mot att en förklaring kan vara bristande studentunderlag.

Inledning

Varför följa upp examenstillstånd?

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar på regeringens uppdrag om tillstånd att utfärda examen för statliga lärosäten¹. Enskilda utbildningsanordnare ansöker hos regeringen som också beslutar om examenstillstånd. Regeringen skickar i regel ärendet för bedömning och yttrande till UKÄ. Vilka examina som universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare måste ansöka om skiljer sig åt². Antal ansökningar som UKÄ mottar i form av direkta ansökningar eller som remisser från regeringen brukar variera från år till år. Vanligast är cirka tio ansökningar per år. Ibland införs en ny examen (t.ex. hälso- och sjukvårdskuratorsexamen) vilket leder till fler ansökningar då samtliga lärosätena som vill ge en yrkesexamen måste ansöka om den. I den här rapporten redovisas hur beviljade ansökningar använts av lärosätena. I genomsnitt, över en längre tidsperiod, beviljas ungefär 60 procent av alla ansökningar. Utöver de 40 procent ansökningar som avslagits med användande av en extern bedömargrupp har också en handfull ansökningar avvisats på rent administrativa grunder; detta då ansökan varit ofullständig. Det har alltså i dessa fall saknats underlag för att bedöma ansökan.

Uppföljning av beviljade examenstillstånd görs till viss del löpande i form av UKÄ:s utbildningsutvärderingar. Urvalsprocessen för utbildningsutvärderingar har helt nyligen utvecklats och UKÄ använder idag mer aktivt sina samlade kunskaper. Vilka utbildningar som ska granskas beslutas med stöd från granskningsresultat, analyser, erfarenheter från tillsyn och omvärldsbevakning samt dialog med sektorn och andra myndigheter. UKÄ kan också, t. ex. efter anmälan, besluta om att en utbildningsutvärdering på förekommen anledning ska genomföras. Detta har gjorts ett par gånger de senaste åren.

Lärosätena genomför också egna utbildningsutvärderingar inom ramen för sina kvalitetssystem, vilka granskas löpande av UKÄ genom lärosätesgranskningar. Dessa aktiviteter fångar upp vissa processer kring inrättande samt ett urval av utbildningar kopplade till examenstillstånd. Den europeiska kvalitetssäkringsorganisationen *The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)* rekommenderade år 2021 att UKÄ skulle följa upp *samtliga beviljade examenstillstånd*, både i kontrollerande och stödjande syfte. UKÄ:s

---

¹ Utom för Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan. För Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan beslutar regeringen om tillstånd att utfärda examen.

² Vilka examina universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare måste ansöka om skiljer sig beroende på typ av lärosäte. Gemensamt för alla är att de alltid måste ansöka om tillstånd för yrkesexamen och konstnärlig examen.

tolkning av rekommendationen är att uppföljning ska granska att utbildningar har startats som planerat men också uppmärksamma eventuella hinder på vägen att starta utbildningar inom tillstånden. Det senare i ett stödande syfte.³ Vi har också läst in ett perspektiv av effektivt resursutnyttjande här. En sådan tolkning innebär att UKÄ:s tillståndsgivning är effektiv om den leder till att nya utbildningar av hög kvalitet startas.

Omfattning och avgränsning

I föreliggande rapport redovisas en först en uppföljning av samtliga beviljade examenstillstånd beslutade från och med år 2018 till och med år 2023, alltså sex år. Samtliga tillstånd visas i bilaga 1. Skälen för avgränsningen i tid är följande:

- (1) *Relevans*. Uppföljningen belyser nyligen beviljade tillstånd. Skälet är att tillstånden som följs upp inte ska ha givits för långt tillbaka i tiden, då aktualiteten i att följa upp ett tillstånd då minskar.
- (2) *Möjlighet att starta upp utbildningen*. Genom att inkludera beviljade tillstånd fram till utgången av år 2023 ingår tillstånd där lärosätena haft möjlighet att starta utbildningen när UKÄ:s uppföljning startar hösten 2024.
- (3) *Tillräckligt antal tillstånd*. Genom att inkludera givna examenstillstånd från sex år bedöms ett rimligt stort antal tillstånd ingå i studien. Antalet i studien ingående examenstillstånd blir då 39⁴. Denna mängd tonar ned möjliga effekter av slumpvisa utfall jämfört med om endast ett mindre antal tillstånd ingår i studien.

Terminologiska förtydliganden

Vi använder i denna rapport ibland termen *examenstillstånd* och ibland bara det förkortade *tillstånd*. I rapporten avser vi samma sak med de båda termerna. Relationen mellan utbildningar som ges och de examenstillstånd de baseras på är följande. Examenstillstånd innebär tillstånd att ge en viss examen, exempelvis tillstånd att ge magisterexamen inom datavetenskap. Det som leder till denna examen är en eller flera olika *utbildningar* med, i det här fallet, datavetenskap som

---

³ UKÄ har utifrån rekommendationen från ENQA de senaste åren genomfört två tematiska uppföljningar av ett urval av givna examenstillstånd (Rapport 2021:14. Forskarutbildning vid högskolorna - en fråga om profilering och Rapport 2022:2. Examenstillståndsprovningar 2017–2021. Erfarenheter och slutsatser). Den första rapporten innebar en uppföljning av alla beviljade examensansökningar inom forskarutbildningen under en tioårsperiod (2010–2020) med fokus på antal inrättade ämnen och antal doktorander. Den andra rapporten innehåller en analys av erfarenheter och slutsatser från alla ansökningar om examenstillstånd bedömda av UKÄ 2017–2021, med fokus på utfallet för olika bedömningsgrunder.

⁴ Ett antal lärosäten erhöll nya tillstånd i samband med att ny examensordning infördes för läkarexamen och tandhygienistexamen. Vi har valt att inte inkludera dessa tillstånd i uppföljningen då dessa lärosäten haft tillstånd för dessa examina sedan en tid tillbaka och de nya tillstånden för de båda examina är därför mer att se som reviderade tillstånd.

huvudsakligt ämne (huvudområde). När vi i fortsättningen studerar hur examenstillstånden används har vi fokus på utbildningar som startats och ryms inom tillstånden. Det är utbildningar som startas, har söktryck och har registrerade studenter med viss prestationsgrad. Examenstillstånden anger alltså ramarna (i form av angivna ämnen och nivåer) inom vilka lärosätet får starta utbildningar.

Datamaterial

Materialet som används i denna rapport rör uppgifter om totalt 39 beviljade examenstillstånd beslutade under åren 2018–2023. Uppgifterna härrör från SCB statistiska material. Uppgifter har även hämtats från lärosätenas egna webbplatser.

Frågeställningar

För att följa upp beviljade tillstånd har vi identifierat ett antal fokusområden. De områden som berörs i rapporten listas nedan.

Har utbildningar inom givna tillstånd startats?

Till detta område är följande frågor relaterade: Har utbildning inom givet tillstånd startat? Är den utbildning som startat (eller de utbildningar som startats) den som fanns i ansökan? Finns samband mellan planerat antal utbildningsplatser och antal sedermera registrerade studenter?

Uppföljning av detta har både ett kontrollerande och ett utvecklande syfte. I det förstnämnda fallet handlar det om att granska att utbildning startats och att utbildningen motsvarar den planerade utbildningen sett till studerandeantal. I det senare fallet, utvecklingssyftet, handlar det mer om att granska eventuella hinder för utbildningsstart och informera om dessa för potentiellt nya sökande.

Söktrycket till utbildningarna

Söktryck berör ett av kraven för att ett tillstånd att ge en viss utbildning ska beviljas. Lärosätena ska i ansökan motivera utifrån en omvärldsanalys vilket behov den tänkta utbildningen täcker i relation till samhället och till befintligt regionalt och nationellt utbildningsutbud. En studie av söktryck för aktuell utbildning kan ge en indikation om att det fanns ett behov av utbildningen. Indikationen baseras i denna rapport på nationell jämförelse med söktryck för liknande utbildningar vid andra lärosäten.

Kvarvaro på utbildningarna

För att ytterligare undersöka hur examenstillstånden fungerar i vid mening har vi valt att studera i vilken grad studenterna är kvar på utbildningarna efter en tid. Studenternas kvarvaro uttrycks normalt som en procentandel – alltså hur stor del (procent) av studenterna som är kvar på utbildningen efter en viss tid. Även här har vi använt jämförelser med andra liknande utbildningar.

Prestationsgrad på utbildningarna

Prestationsgrad är ett mått som visar hur många högskolepoäng studenter tar av de antal högskolepoäng de är registrerade för under en viss period. Om det skulle vara fallet att prestationsgraden är avsevärt lägre än genomsnittet för liknande utbildningar (detta gäller också kvarvaro), kan det vara av intresse att gå vidare och försöka förstå vad detta beror på. Prestationsgraden beror förstås av många faktorer som inte är direkt relaterade till att utbildningen är nystartad, t.ex. studieform (campus eller distans) och studenternas bakgrund samt motivation att genomföra utbildningen.

Resultat

Utbildning på forskarnivå: doktorander på samtliga utbildningar

Sju av de beviljade tillstånden rör utbildning på forskarnivå. Universitet har generellt tillstånd att ge utbildning på forskarnivå⁵. Dessa tillstånd söks alltså av högskolor eller enskilda utbildningsanordnare. De senaste officiella uppgifterna om registrerade doktorander rör hösten 2023 och det är därför data från hösten 2023 som redovisas i nästa stycke.

Av uppgifterna framgår att för samtliga sju tillstånd gäller att det inom ramen för dessa fanns forskarutbildning med registrerade doktorander hösten 2023. Med registrerade doktorander avses här doktorander oavsett aktivitetsgrad. Doktorander kan ha funnits vid de aktuella lärosätena innan tillstånd för utbildning på forskarnivå beviljades. Detta har att göra med att doktorander kan vara registrerade vid ett lärosäte med tillstånd (t.ex. ett universitet) som också examinerar doktoranderna, men samma doktorander har sina arbetsplatser vid en högskola. För syftet i denna rapport är detta av mindre betydelse då vi velat se om lärosäten som beviljats tillstånd därefter bedriver forskarutbildning i egen regi. Av tabell 1 framgår inom vilka områden tillstånd på forskarnivå givits åren 2018–2023. Tillstånden rör skilda discipliner (Teknik, Konst etc.) och visar i flera fall på specialisering inom disciplinen i fråga. Samtliga tillstånd utom ett rör statliga högskolor. Undantaget är tillståndet för området *Maritima studier* som efter ett regeringsbeslut innehas av Internationella sjöfartsorganisationen, IMO, med rätt att utfärda examina genom Världssjöfartsuniversitetet (World Maritime University).

Tabell 1. Beviljade examenstillstånd på forskarnivå 2018–2023

Område för tillstånd	Bedriver forskarutbildning med registrerade doktorander
Pedagogiskt arbete	Ja
Vårdvetenskap	Ja
Maritima studier	Ja
Resurseffektiv byggd miljö	Ja
Bild, form, rum	Ja
Utbildningsvetenskap	Ja
Hälsa i det digitala samhället	Ja

⁵ 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434).

Utbildning på grund- och avancerad nivå: studenter registrerade på 26 av 27 utbildningar

I fortsättningen av denna rapport redovisas resultat för utbildning på grund- och avancerad nivå. Dessa resultat rör följande: huruvida utbildning startat, antal utbildningsplatser, söktryck till utbildningarna, studenternas kvarvaro samt studenternas prestationer. Vi har valt att inte inkludera forskarutbildningar i denna del av uppföljningen. Skälet är att de forskarutbildningar som redovisats ovan utgörs av ett mindre antal individer och detta, förutom att doktoranderna röjs vid en uppföljning, gör också att jämförelser med andra (forskar) utbildningar försvåras.

Av de 32 utbildningarna på grund- och avancerad nivå har 5 startat relativt nyligen (vårterminen 2024 och framåt). Vi saknar därför uppgifter om antalet registrerade studenter där. Av övriga 27 har vi osäkra uppgifter för 1 utbildning⁶. Sett över hela perioden 2018-2023 hade 26 av 27 utbildningar haft registrerade studenter vid något tillfälle.

Vi valde att se lite närmare på registrerade studenter höstterminen 2023, då de flesta utbildningar då pågått en tid från att tillstånd beviljades. Resultatet visar att för 24 av utbildningarna fanns nybörjare på utbildningen registrerade höstterminen 2023. Det innebär alltså att det för det stora flertalet givna tillstånd fanns aktiva utbildningar med nyligen registrerade studenter höstterminen 2023. För de utbildningar som saknade registrerade studenter aktuell tidpunkt framgår att antagning tillfälligt har pausats eller, i ett fall, att utbildning aldrig startats.

Jämförelse mellan planerat antal utbildningsplatser och antal registrerade studenter

För att se hur pass väl planerat antal utbildningsplatser står i proportion till antal faktiskt registrerade studenter tog vi fram antalet registrerade studenter åren 2022 och 2023 och jämförde dessa antal med uppgifter i ansökan kring antal planerade utbildningsplatser. Att åren 2022-2023 valdes har att göra med att vi har avsevärt mer data för dessa år, vilket har att göra med relativt få beviljade nya tillstånd mellan åren 2018-2020⁷. För 20 av de 24 utbildningarna med registrerade studenter i statistiken fanns hög grad av överensstämmelse mellan planerade och faktiskt antal studenter, i ett par fall fanns fler registrerade än planerat

---

⁶ En av utbildningarna som saknade registrerade studenter används för att ge en s.k. dubbel examen, i det här fallet en magisterexamen för en yrkesexamen inom vårdområdet. Det är rimligen så att studenterna enbart är registrerade på yrkesexamen i detta fall. Vi har utifrån detta sett att det funnits examinerade studenter för aktuell yrkesexamen och ett likande utfall för generell examen och tolkat det så att examenstillståndet (för den dubbla examen) använts.

⁷ Utbildningar som får tillstånd t.ex. år 2021 startar i normalfallet utbildning ca ett år efter, alltså 2022.

(en utbildning till grundskolelärare och en civilingenjörsutbildning). Fyra utbildningar hade klart färre registrerade studenter än planerat⁸.

Sammanfattningsvis visar resultaten att nästan samtliga tillstånd har använts av lärosätena (26 av 27 tillstånd). Några utbildningar har pausats under senaste åren. Det finns överlag en hög överensstämmelse mellan planerat antal platser och antal registrerade studenter.

Hur ser söktrycket till de nystartade utbildningarna ut?

I det inledande kapitlet beskrevs syftet med att se på söktrycket för aktuella utbildningar. Nedan redovisas söktrycket för utbildningar på grund- och avancerad nivå⁹. Som mått på söktryck används antalet behöriga förstahandssökande personer dividerat med antalet antagna studenter. Då uppgifter för flera år funnits har vi valt att här redovisa det genomsnittliga söktrycket för åren sammantagna, alltså från samtliga antagningsomgångar, i det här fallet från och med vårterminen 2019 till och med höstterminen 2024. Detta görs för att ta hänsyn till att det finns en viss variation i söktryck mellan olika antagningsomgångar.

Utbildningar som leder till ämneslärarexamen

I aktuellt urval finns sex utbildningar som leder till ämneslärarexamen. Eftersom lärosätena ansöker om varje undervisningsämne separat är ansökningar som rör ämneslärarexamen relativt vanliga i urvalet.

Söktrycket varierar beroende på vilket undervisningsämnet är. Generellt är söktrycket till utbildningar som rör modersmålsundervisning samt svenska som andraspråk lågt. Genomsnittligt söktryck för dessa är mindre än ett. Det innebär att det finns fler platser på utbildningen än behöriga förstahandssökande. För att sätta detta söktryck i ett sammanhang har vi jämfört med söktrycket för liknande utbildningar vid respektive lärosäte¹⁰. Vid jämförelse med dessa lärosätens söktryck till ämneslärarutbildning i övrigt är söktrycket också lågt. Noteras bör att dessa utbildningar finns vid högskolor, som generellt har lägre söktryck jämfört med traditionella universitet.

Men för andra ämnen är söktrycket högre och också högre än genomsnittet för jämförbara utbildningar vid lärosätet, det gäller ämnena

---

⁸ Utbildning som leder till: en ämneslärarexamen i matematik, en civilekonomexamen, en masterexamen i industriell ekonomi samt en civilingenjörsexamen.

⁹ För utbildning på forskarnivå har UKÄ inga uppgifter om söktryck.

¹⁰ Ämnesvisa jämförelser på nationell nivå kräver ett mer djupgående uttag av statistik på ämnesnivå för ämneslärarutbildningar i hela riket, något som hade krävt avsevärt mer resurser och är svårt att motivera utifrån de mindre urval av utbildningar som finns redovisade i denna rapport.

filosofi samt matematik¹¹. Även här bör sägas att tillståndet för filosofi gavs till ett universitet.

Andra yrkesexamina

Tillstånden innefattar andra yrkesexamina; Hälso- och sjukvårdkuratorsexamen (7 tillstånd), socionomexamen (2 tillstånd), civilingenjörsexamen (2 tillstånd), arbetsterapeutexamen (1 tillstånd) samt civilekonomexamen (1 tillstånd). Liksom var fallet för ämne inom ämneslärarexamen varierar söktrycket också mellan olika yrkesexamina. Utbildningar som leder till hälso- och sjukvårdkuratorsexamen och socionomexamen har ett relativt högt söktryck (3 eller fler sökande per plats). Jämförelse med söktryck för samma yrkesutbildning på nationell nivå i medeltal har inte gjorts för kuratorsexamen då det är en ny examen där de första utbildningarna startade 2019.

För socionomexamen är söktrycket i urvalet något högre än det på riksnivå. För de tillstånd som rör civilingenjörsutbildningar är å andra sidan söktrycket lågt (1 eller mindre) och också lägre än söktrycket för civilingenjörsutbildningar nationellt. Detta gäller även utbildningen för civilekonomexamen. Arbetsterapeututbildningen som också endast är en till antal i urvalet uppvisar samma söktryck som riksgenomsnittet.

Tabell 2. Söktryck: behöriga förstahandssökande personer dividerat med antalet antagna studenter. Genomsnitt i urval jämfört med riksgenomsnitt.

Examen	Söktryck urval	Söktryck riket
Arbetsterapeutexamen	1,4	1,4
Civilekonomexamen	1,1	2,1
Civilingenjörsexamen	0,7	1,5
Socionomexamen	3,6	3,2

Generella och konstnärliga examina

Tio tillstånd handlar om generella (7 tillstånd) eller konstnärliga (3 tillstånd) examina. Tillstånden berör vitt skilda ämnesområden som i många fall är också antyder en profilering. Ämnesområdena¹² är: musik, musikalisk gestaltning, civilsamhällesvetenskap, maritima studier, industriell ekonomi, reproduktiv hälsa, teologi samt medieteknik.

För sju av tio tillstånd saknar vi tillförlitliga uppgifter. Till största del handlar det om att lärosätena inte är anslutna till system för att rapportera in uppgifter om behöriga förstahandssökande. Vissa enskilda

¹¹ En utbildning, som rör undervisningsämnet företagsekonomi, hade ännu inte startat vid utgången av 2024.

¹² Ibland omfattar en ansökan mer än en examen, t.ex. både magister- och masterexamen i teologi, därför summerar inte antal ämnesområden till antalet ansökningar (tio).

utbildningsanordnare är inte det. En annan förklaring är att utbildning inte bedrivs inom givet tillstånd.

De utbildningar som vi har uppgifter om är samtliga masterutbildningar. Två av dessa är nystartade konstnärliga utbildningar med enstaka studenter och en annan är en relativt stor masterutbildning (20+ studenter/år) som uppvisar ett gott söktryck sett i ett riksperspektiv.

Att följa upp söktryck i samband med beviljade tillstånd innebär utmaningar. En stor variation vad gäller ämnen, lärosätetyp m.m. motsvaras förstås av en variation vad gäller söktryck. Vi har strävat efter att få med ett rimligt stort antal examina i denna rapport (beslut om tillstånd mellan 2019–2023). Men uppdelning på examina för att kunna göra meningsfulla jämförelser med söktryck för samma examina på riksnivå gör att antalet ingående utbildningar blir litet.

Vi har velat studera söktryck då det kan antas säga något om behovet av nya examenstillstånd. Behov av ett nytt examenstillstånd ska alltid motiveras i ansökan, utifrån högskolelagens bestämmelser. Ansökande lärosätes ska därför argumentera för att det i ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examina får utfärdas. (1 kap. 13 § högskolelagen). Ett söktryck som avviker mycket i negativ riktning från genomsnittet på riksnivå kan resa frågan om tillståndet borde ha givits. På det kan förstås det första svaret vara att behov av utbildningen finns men att studenterna inte söker till utbildningen i fråga. Det skulle t.ex. kunna gälla det svaga söktryck vi har sett vad gäller ämneslärarutbildningar inom ämnet modersmål. Det något lägre söktryck (jämfört med riksnivån) som observeras för civilingenjörsutbildningarna här kan ha att göra med att de bedrivs vid högskolor, med i aktuella fall generellt lägre söktryck till sina utbildningar.

Kvarvaro på utbildningarna

För att beräkna kvarvaro har vi använt oss av uppgifter om studenter som påbörjade utbildning från och med höstterminen 2019 till och med höstterminen 2023. Resultaten presenteras som genomsnittlig kvarvaro för kohorterna från höstterminen 2019 till höstterminen 2024¹³, höstterminen 2024 är alltså den tredje terminen räknat från höstterminen 2023. Vi har enbart använt siffror från höstterminer eftersom många fler studenter påbörjar sina studier då.

En begränsning i underlaget är att hälso- och sjukvårdskuratorsexamen inte har kvarvaro på termin 3, då det är en 1-årig utbildning¹⁴. Denna yrkesexamen är den som genererat flest tillstånd under åren 2019-2023

---

¹³ Det gör att genomsnittliga värdet kan baseras på ibland fem datapunkter och ibland någon enstaka datapunkt. Detta beror på att nyligen startade utbildning har färre datapunkter om kvarvaro.

¹⁴ Ett lärosäte ger dock denna utbildning på halvfart. Vi har valt att inte redovisa uppgifter från denna utbildning vad gäller kvarvaro, då utbildningen i alla andra fall ges på helfart.

(7 tillstånd). Denna examen är också relativt ny (jfr ovan) och medger inte jämförelser med utbildning som pågått en längre tid. En annan begränsning är att det är svårt att relatera en kvarvaro för mindre vanliga utbildningsprogram till en genomsnittlig kvarvaro på riksnivå för liknande program. Det gäller t.ex. masterprogram inom konstnärliga fält, som förutom att de ibland bara finns vid enstaka lärosäten också har få studenter.

Vi har därför valt att jämföra kvarvaro för några yrkesexamina i vårt urval med beviljade tillstånd med genomsnittlig kvarvaro på riksnivå för motsvarande yrkesexamina. Detta rör civilekonomexamen, civilingenjörsexamen och socionomexamen. För socionomexamen (två lärosäten) är kvarvaron högre i urvalet än genomsnittet på riksnivå. De två utbildningar som fått tillstånd senaste åren har 91 procent, samt 86 procent kvarvaro jämfört med riksgenomsnittet som är 81 procent. Civilingenjörsexamen, också två utbildningar, har kvarvaro 67 procent och 57 procent jämfört med genomsnittet i Sverige som är 61 procent. Civilekonomexamen, endast ett tillstånd, har kvarvaro 75 procent vs. 82 procent på riksnivå i kvarvaro.

Vad gäller ämneslärarexamen, där totalt sju tillstånd har givits aktuell period, är två av tillstånden nyligen givna och kvarvaro kan därför inte studeras. För de återstående fem har två en kvarvaro nära genomsnittet för ämneslärarutbildning, 60 procent. En utbildning har kvarvaro 32 procent. För de övriga två saknas uppgifter, då de har haft och har enstaka studenter registrerade på utbildningen. Kvarvaro i riket för ämneslärarutbildning är omkring 60 procent¹⁵.

Tabell 3. Kvarvaro: Procentuell andel av studenterna som är kvar på utbildningen under termin tre. Genomsnitt i urval jämfört med riksgenomsnitt.

Examen	Kvarvaro urval	Kvarvaro riket
Civilekonomexamen	75	82
Civilingenjörsexamen	62	61
Socionomexamen	88	81

Prestationsgrad på utbildningarna

Prestationsgrad är som nämnts ett mått som visar hur många högskolepoäng studenter tar av de antal högskolepoäng de är registrerade för under en viss period. Även som var fallet för kvarvaro ovan har vi studerat utfallet för samtliga utbildningar inom givna tillstånd under perioden 2019–2023, med start vid höstterminer. Där rimliga jämförelser med resultat på riksnivå kunnat göras har detta genomförts.

¹⁵ Lärarutbildningarna: Studenter och examinerade 2011/12–2021/22 Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2023.

Vi har utifrån detta valt att jämföra prestationsgrad för några yrkesexamina i vårt urval med genomsnittlig kvarvaro på riksnivå för motsvarande yrkesexamina. Detta rör civilekonomexamen, civilingenjörsexamen och socionomexamen. För socionomexamen (två lärosäten) är prestationsgrad högre än genomsnittet på riksnivå. De två utbildningar som fått tillstånd senaste åren har 95 procent, samt 86 procent prestationsgrad jämfört med riksgenomsnittet som är 81 procent. Civilingenjörsexamen, också två utbildningar, har prestationsgrad 71 procent och 66 procent jämfört med genomsnittet i Sverige som är 77 procent. Civilekonomexamen, endast ett tillstånd, har prestationsgrad 71 procent vs. 76 procent på riksnivå i prestationsgrad. Tabell 4 visar det genomsnittliga värdet för prestationsgraden för yrkesexamina.

Vad gäller ämneslärarexamen, där totalt sju tillstånd har givits aktuell period, är två av tillstånden nyligen givna och prestationsgrad kan därför inte studeras. För de återstående fem har två en prestationsgrad kring 75 procent. En utbildning har prestationsgrad 64 procent. För de övriga två är prestationsgraden 55 procent och 50 procent. Uppgifter för prestationsgrad för specifika ämnen inom ämneslärarutbildningen på riksnivå fanns inte tillgängliga.

Av samtliga utbildningar (inklusive generella examina) som vi har uppgifter om gällande prestationsgrad, totalt 20 stycken, har bara tre utbildningar under 60 procent prestationsgrad; en utbildning har lägre än 50 procent prestationsgrad, det rör sig dock om en masterutbildning med enstaka studenter registrerade.

Tabell 4. Prestationsgrad: Andel i procent högskolepoäng studenter tar av de antal högskolepoäng de är registrerade för. Genomsnitt i urval jämfört med riksgenomsnitt.

Examen	Prestationsgrad urval	Prestationsgrad riket
Civilekonomexamen	71	76
Civilingenjörsexamen	68	77
Socionomexamen	90	81

En mindre del av examenstillstånden används inte i nuläget (hösten 2024)

Utöver de statistiska uppgifter som redovisats ovan valde vi att också att göra en sökning på lärosätenas webbplatser angående hur situationen för tillståndens användning såg ut hösten 2024. De statistiska uppgifter som redovisats ovan rörde för några mått åren 2018–2023 och aktuell information (alltså senare än 2023) kring dessa mått kunde vi endast få via lärosätenas webbplatser. För andra mått fungerar webbuppgifterna som validering av registerdata. Sökningen var riktade mot lärosätenas listor över utbildningsutbudet. Frågan var om de utbildningar som angivits i ansökan om examenstillstånd mellan åren 2018–2023 gavs vid tidpunkt för starten av författandet av denna rapport, november 2024.

Resultatet visar att examenstillstånden vid den aktuella tidpunkten liksom för perioden 2018–2023 användes i hög utsträckning. Av de 39 tillstånd som givits under åren 2018–2023 användes 33 av lärosätena hösten 2024. För de lärosäten som erhållit tillstånd för forskarutbildning bedrivs sådan utbildning i samtliga sju fall. Att tillstånd används av lärosätena betyder liksom tidigare sagts att utbildningar inom ramen för tillstånden ges.

För de sex tillstånd på grund- och avancerad nivå som inte används framgick av informationen på webbplatserna att för två av tillstånden angavs att utbildningar kopplade till det har ställts in hösten 2024. För tre tillstånd fanns inte utbildningar inom tillståndet med på lärosätenas utbildningsutbud för hösten 2024. För ett tillstånd gällde att utbildning inte startats ännu. Tillståndet gavs november 2023 och start var enligt ansökan planerad till 2025.

Avslutning

I rapportens rubrik ställdes frågan om tillstånden fungerar som det var tänkt. Uppföljningen av beviljade examenstillstånd visar att tillstånden används som planerat med några undantag. Ytterligare uppföljning kan visa varför några utbildningar pausats eller i något fall aldrig startat. Att se på antal examinerade studenter kan vara ett ytterligare sätt att följa upp tillstånden och det kan ske när utbildningarna varit i gång ytterligare några år.

Det är förknippat med vissa metodproblem att analysera samtliga utbildningar med mer detaljerade mått, exempelvis gällande nyckeltal som söktryck. Detta gäller särskilt utbildningar ledande till generella examina. Dessa utbildningarna kan ha få studenter och vara profilerade vilket gör det svårare att hitta likvärdiga utbildningar att jämföra med.

Bilaga 1

Beviljade examenstillstånd 2018–2023¹⁶

Lärosäte	Område/huvudområde/yrkesexamen	Nivå
Högskolan Kristianstad	Pedagogiskt arbete	Licentiat- och doktorsexamen
Högskolan Kristianstad	Personcentrering för hälsa och välbefinnande	Licentiat- och doktorsexamen
Världssjöfartsuniversitetet (World Maritime University)	Maritima studier	Doktorsexamen
Högskolan Dalarna	Energisystem i byggd miljö	Licentiat- och doktorsexamen
Konstfack	Bild, form, rum	Konstnärlig Licentiat- och doktorsexamen
Högskolan i Gävle	Utbildningsvetenskap	Licentiat- och doktorsexamen
Högskolan i Skövde	Hälsovetenskap	Licentiat- och doktorsexamen
Södertörns högskola	Medieteknik	Masterexamen
Akademi för Ledarskap och Teologi	Teologi	Masterexamen
Blekinge tekniska högskola	Industriell ekonomi	Masterexamen
Newmaninstitutet	Teologi	Masterexamen
Karlstads universitet	Musikalisk gestaltning	Konstnärlig masterexamen
Mälardalens universitet	Västerländsk konstmusik och opera	Konstnärlig masterexamen
Akademi för Ledarskap och Teologi	Teologi	Magisterexamen
Sophiahemmet högskola	Reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa	Magisterexamen
Världssjöfartsuniversitetet (World Maritime University)	Maritima studier	Magisterexamen
Ersta Sköndal Bräcke högskola (Marie Cederschiöld Högskola)	Civilsamhällesvetenskap	Kandidatexamen
Brunnsviks folkhögskola	Musik, inriktning mot musikskapande	Konstnärlig högskoleexamen
Högskolan i Gävle	Civilingenjörsexamen	Yrkesexamen
Linnéuniversitetet	Civilingenjörsexamen	Yrkesexamen
Högskolan Dalarna	Ämneslärarexamen 7-9 modersmål: arabiska	Yrkesexamen
Högskolan Väst	Ämneslärarexamen 7-9 svenska som andraspråk	Yrkesexamen

¹⁶ Ett antal tillstånd för läkarexamen och tandhygienistexamen har också beviljats under dessa år. Då detta rörde tillstånd som rör en modifierad examen (förlängning av utbildning med ett halvår-år) som lärosätena gett sedan en tid tillbaka har dessa tillstånd inte tagits med i denna rapport.

Högskolan Dalarna	Ämneslärarexamen gy modersmål: arabiska	Yrkesexamen
Södertörns högskola	Ämneslärarexamen gy svenska som andraspråk	Yrkesexamen
Högskolan i Halmstad	Socionomexamen	Yrkesexamen
Lunds universitet	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Göteborgs universitet	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Örebro universitet	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Högskolan Väst	Socionomexamen	Yrkesexamen
Mittuniversitetet	Civilekonomexamen	Yrkesexamen
Uppsala universitet	Ämneslärarexamen gy filosofi	Yrkesexamen
Karlstads universitet	Grundlärarexamen	Yrkesexamen
Ersta Sköndal Bräcke högskola (Marie Cederschiöld Högskola)	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Stockholms universitet	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Umeå universitet	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Ämneslärarexamen gy matematik	Yrkesexamen
Södertörns högskola	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	Yrkesexamen
Uppsala universitet	Arbetsterapeutexamen	Yrkesexamen
Linnéuniversitetet	Ämneslärarexamen gy företagsekonomi	Yrkesexamen

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

